

РЕЦЕНЗІЯ

доктора економічних наук, професора кафедри соціально-економічних
дисциплін М'ячина Валентина Георгійовича
на дисертацію Усенко Олени Юріївни
«Державна інвестиційна політика формування людського капіталу»,
поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 051 «Економіка»

Дисертаційна робота Усенко Олени Юріївни присвячена актуальній науковій проблемі підвищення ефективності державної інвестиційної політики з урахуванням її впливу на формування людського капіталу як основи соціально-економічного зростання. Авторка досліджує взаємозв'язки між інвестиційною політикою держави, механізмами стимулювання інтелектуального та освітнього потенціалу, а також практиками управління людськими ресурсами у публічному секторі.

У вступі чітко окреслено об'єкт, предмет, мету та завдання дослідження, а також його наукову новизну. Визначено, що основною метою дисертаційної роботи є розробка теоретико-методичних засад державної інвестиційної політики, орієнтованої на формування та розвиток людського капіталу. Дане положення обґрунтовується не лише сучасними викликами державної політики, а й необхідністю трансформації підходів до управління інвестиціями в умовах діджиталізації та нестабільного економічного середовища.

Структура дисертації є логічною і послідовною, складається зі вступу, трьох змістовних розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Перший розділ присвячено дослідженню теоретичних аспектів формування людського капіталу, аналізу основних наукових підходів, систематизації дефініцій та визначенню ключових функцій інвестиційної політики. У другому розділі розкрито сучасні практики державного інвестування в людський капітал, представлено аналіз структурно-фінансових параметрів, оцінено ефективність таких інвестицій у контексті освітніх, наукових і кадрових програм. Третій розділ містить авторську концепцію оптимізації державної інвестиційної політики, а також механізми її реалізації в контексті сталого розвитку людського капіталу.

Дисертаційне дослідження Усенко Олени Юріївни також характеризується значним аналітичним наповненням, що включає опрацювання як вітчизняної, так і зарубіжної наукової літератури. Авторка демонструє глибоке розуміння процесів формування людського капіталу у глобалізованому світі, приділяючи належну увагу впливу цифровізації, інституційним трансформаціям та зміні ринку праці. Важливо, що в роботі здійснено порівняльний аналіз моделей інвестування в людський капітал у різних країнах, що дозволило виявити релевантні практики для адаптації в українських умовах.

Особливу цінність має обґрунтування пріоритетів інвестування в людський капітал в умовах обмеженості державного бюджету. Авторка наголошує на доцільності переходу до програмно-цільового методу фінансування, що забезпечує підвищення прозорості та результативності державних витрат. Також запропоновано нову типологію стратегічних пріоритетів розвитку людського капіталу з урахуванням демографічних, економічних і соціальних викликів.

Окремої уваги заслуговує емпіричний аналіз, який виконано з використанням статистичних даних Державної служби статистики України, міністерств та міжнародних баз даних. Це підтверджує високий рівень валідності отриманих результатів. Варто зазначити, що авторкою використано багатовимірні методи аналізу, зокрема кластеризацію та факторний аналіз, що дало змогу виявити залежності між рівнем інвестицій та динамікою показників людського розвитку.

Дисертантка обґрунтовує застосування системного підходу, поєднуючи інституційні, макроекономічні та соціальні індикатори, що дозволяє комплексно оцінити ефекти інвестицій в людський капітал. Особливу увагу приділено методичному інструментарію, зокрема використанню елементів стратегічного аналізу, експертного оцінювання та статистичного моделювання.

У роботі визначено низку наукових положень, що мають ознаки новизни. Зокрема, до таких можна віднести: класифікацію форм державного інвестування в людський капітал; авторську модель оцінювання інвестиційної привабливості освітньо-наукових проєктів; визначення інтегрального індексу ефективності інвестицій у людський капітал на основі соціально-економічних критеріїв. Запропоновано підходи до удосконалення механізмів державного управління, орієнтованих на розвиток людського потенціалу регіонів.

Практична значущість результатів дисертації підтверджується можливістю використання запропонованих моделей і рекомендацій у процесі формування політики державного фінансування у сфері освіти, охорони здоров'я, науки та трудової міграції. Запропоновані інструменти можуть бути імplementовані у програми розвитку людського капіталу в Україні в післявоєнний період.

Результати дослідження апробовані у наукових публікаціях, зокрема у фахових виданнях, що індексуються міжнародними наукометричними базами. Це свідчить про відповідність академічним вимогам і підтверджує наукову репутацію авторки.

Водночас до дисертаційної роботи можна висловити декілька конструктивних зауважень:

1. Бажано деталізувати регіональний аспект реалізації державної інвестиційної політики, оскільки вплив на формування людського капіталу є нерівномірним по областях України.

2. У третьому розділі доцільно було б поглибити аналіз інституційних бар'єрів, які обмежують ефективність державного фінансування проєктів, спрямованих на розвиток людського потенціалу.

3. В окремих фрагментах роботи використано термінологію, яка потребує уточнення (наприклад, "інвестиції в інтелектуальну мобільність" — слід чітко пояснити її зміст у контексті дослідження).

Вказані зауваження не знижують загального високого наукового рівня дисертаційної роботи та не впливають на основні висновки дослідження.

Таким чином, дисертація Усенко Олени Юріївни «Державна інвестиційна політика формування людського капіталу» відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 із змінами, а її авторка заслуговує на присудження їй наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка».

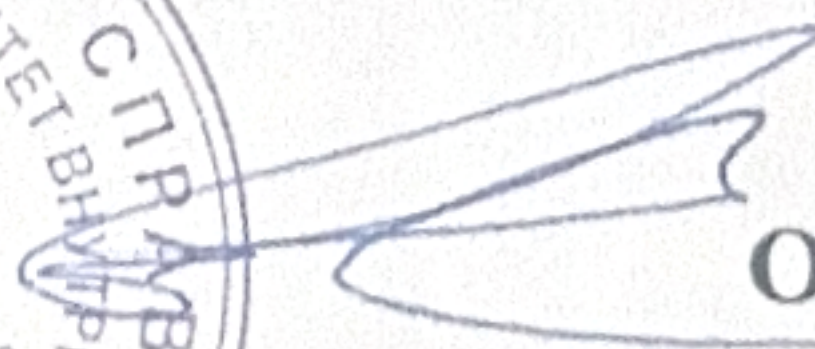
**Рецензент —
професор кафедри
соціально-економічних дисциплін
ННІ права та інноваційної освіти
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
доктор економічних наук, професор**

Валентин М'ЯЧИН

Підпис М'ячина В.Г. засвідчую:

**Проректор
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
доктор юридичних наук, професор
заслужений діяч науки і техніки України**

Олександр ЮНІН